

การศึกษาเพื่ออนาคต

เราไม่อาจวาดภาพระบบการศึกษาในอนาคตได้แจ่มชัดนัก แต่พอคาดการณืได้ ว่าต้องเปลี่ยนแปลงไป จากระบบที่เคยเป็นมาและต่างจากที่เบนนอยู่แน่นอน ปัจจุบันมีนักการศึกษาบางคนได้เสนอแนวคิด เสนอปรัชญาการศึกษาที่ต่างจากที่เคยยึดถือมา อันเป็นทางให้เกิดระบบการศึกษาแนวใหม่

ที่ล้ายุคไปกว่านั้น ยังเสนอความคิดที่เกี่ยวกับการเลิกลัทธิระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ ทำให้นักการศึกษาอื่น ๆ ต้องกลับไปคิดเป็นการบ้านเกี่ยวกับ คุณค่า การเรียนรู้ การคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ว่าเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันเพียงใด และระบบการศึกษาควรจะเป็นอย่างไรในอนาคต การศึกษาจากโรงเรียนที่เคยเชื่อกันว่า จะแก้ความโง่เง่า ขจัดความไม่รู้หนังสือ และสามารถแก้ไขปัญหาสังคมต่าง ๆ ได้ นั้น ปัจจุบันเราจะพบว่าบุคคลได้รับการศึกษามากขึ้น คีขึ้น แทนที่ปัญหาจะลดน้อยลง ดูเหมือนจะเพิ่มมากขึ้น และซับซ้อนยุ่งยากมากขึ้นตามลำดับ การทุ่มเทเงินทุนมหาศาลในการศึกษาค้นคว้าทางเทคนิควิทยา ที่มนุษย์เคยเชื่อว่าจะนำความสมบูรณ์พูนสุขมาให้ และสามารถเอาชนะธรรมชาติแวดล้อมได้ นั้น ปัจจุบันจะพบว่าปัญหาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคนิควิทยามีมากมาย ที่สำคัญคือความรู้สึกในความเป็นมนุษย์ของคนปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป เกิดการแสวงหาค่านิยม และคุณค่าใหม่ในโลกอันสับสนวุ่นวายนี้

อุดมการณ์ของการให้การศึกษาที่มีเพื่อสนองความต้องการของเอกบุคลิก การให้โอกาสและสิทธิทุกคนเท่าเทียมกันนั้น จะปรากฏออกมาว่าเป็นไปไม่ได้ด้วยเหตุผลหลาย ๆ ประการ คนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีโอกาสและสิทธิมากกว่าคนยากจน การศึกษาที่ต่างระดับกันยังช่วยเพิ่มการแบ่งชั้นวรรณะให้อีกโสดหนึ่งด้วย

ระบบการศึกษาในปัจจุบันเชื่อได้วยังไม่ได้ให้การศึกษาที่แท้จริงแก่บุคคล ในเมื่อหลายคนเชื่อว่าการศึกษาคือการเข้าโรงเรียน โดยไม่เข้าใจว่าอะไรคือการเรียน อะไรคือการสอน อะไรคือคุณค่า เมื่อเรียนครบกำหนดปีก็ออกได้ประกาศนียบัตรออกไป และยิ่งกว่านั้นยังยึดถือว่าจุดหมายของการเข้ามาเรียนคือประกาศนียบัตร ดังนั้นในระหว่างอยู่ในโรงเรียนจะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาไม่ว่าวิธีใด ที่ซำร้ายกว่านั้นยังคิดว่าปริญญาเหมือนสิ่งของที่ซื้อขายกันได้ โดยมีเงินเสียอย่าง และในปัจจุบันคุณเหมือนเราจะยอมรับประกาศนียบัตรมากกว่าความสามารถที่แท้จริง ลัทธิปริญญานิยมกำลังฝังรากแน่นในสภาพปัจจุบัน

ระบบการศึกษาในระดับสูงชั้นมหาวิทยาลัย ก็ยังเป็นที่ยังสงสัยว่าได้ให้คุณค่าที่แท้จริง แก่บุคคลแล้วยัง ในเมื่อการเรียนการสอนก็ไม่ต่างไปจากมัธยมมากนัก การเรียนการสอนที่ไม่ได้สร้างความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม ทั้งผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันเป็นนักเรียนแบบที่ชำนาญ โดยขาดความคิดริเริ่มยังถือว่า อ่านหนังสือ ๒ เล่มคือการค้นคว้า ๓ เล่มคือการวิจัย เมื่อผู้สอนเคยถูกสอนมาอย่างนั้นก็พยายามสอนผู้เรียนให้เข้ากรอบอยู่เรื่อยไป เป็นอันเชื่อได้ว่าอุดมคติของการศึกษาล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

ปัญหาที่มีจะให้คุณค่าทางการศึกษาแบบใดแก่บุคคล ที่เมื่อเขาจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว จะรู้สึกว่าได้รับประสบการณ์ มีความคิดอ่าน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้สึกในมนุษยธรรม มีสุจริตธรรมในการประกอบอาชีพของตน ไม่ใช่วิชาชีพหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ

สิ่งเหล่านี้มิใช่หรือที่สถาบันการศึกษาควรมุ่งหมายให้เกิดขึ้นแก่บุคคล